

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2011. április

- kivonat -

Készítette a

**VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Szakágazat**

és az

**Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság**

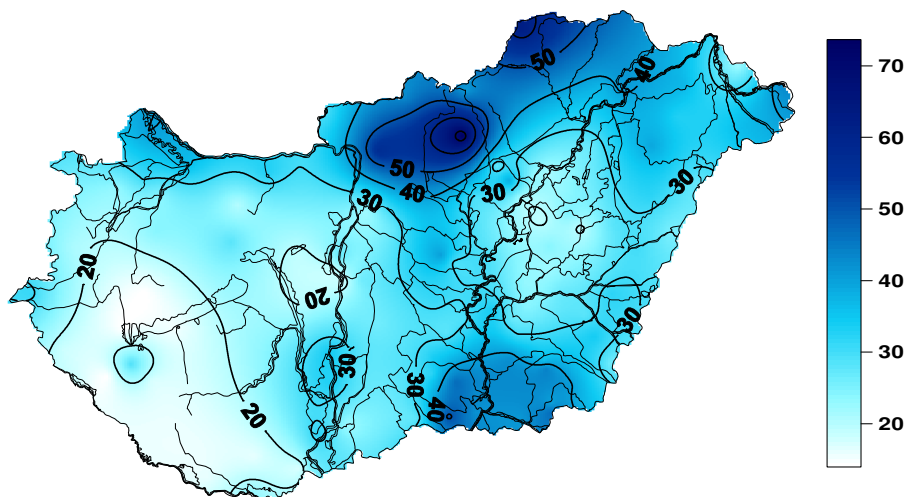
Budapest, Szeged
2011. április 6.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

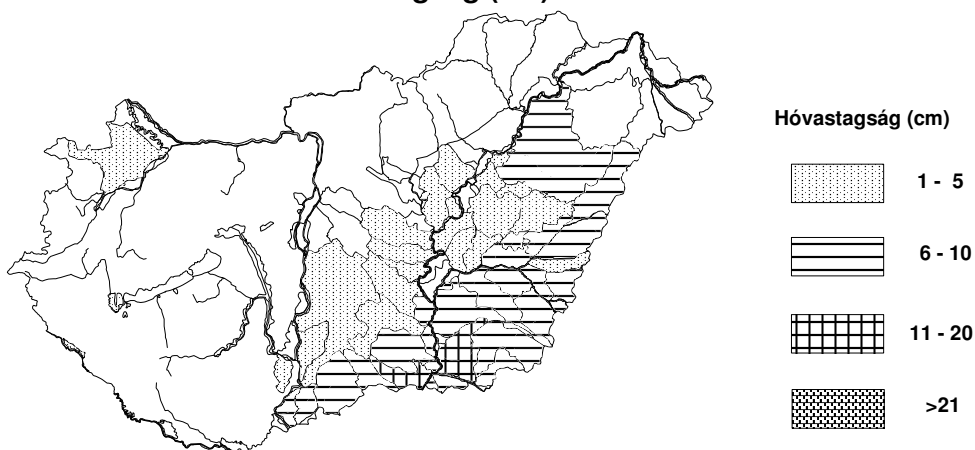
2011 márciusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 14 mm (Nagykanizsa) és 74 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 30 mm volt, ami 1 mm-rel (3 %-kal) kevesebb a március átlagnál.

A 2011. március havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

Síkvidéken a februári havazásokból kialakult összefüggő hótakaró március első dekádjában – főleg az Alföld keleti és déli részén – még jellemző volt. A hótakaró maximális vastagsága általában nem haladta meg a 10 cm-t, de az Alsó-Tisza vidék egyes községeiben 10 cm-t meghaladó maximális hóvastagságot (14 cm, Makó) is feljegyeztek. A március 10. után bekövetkezett erőteljes melegedés hatására a hó síkvidéken mindenütt elolvadt.

Maximális hóvastagság (cm) 2011. márciusban

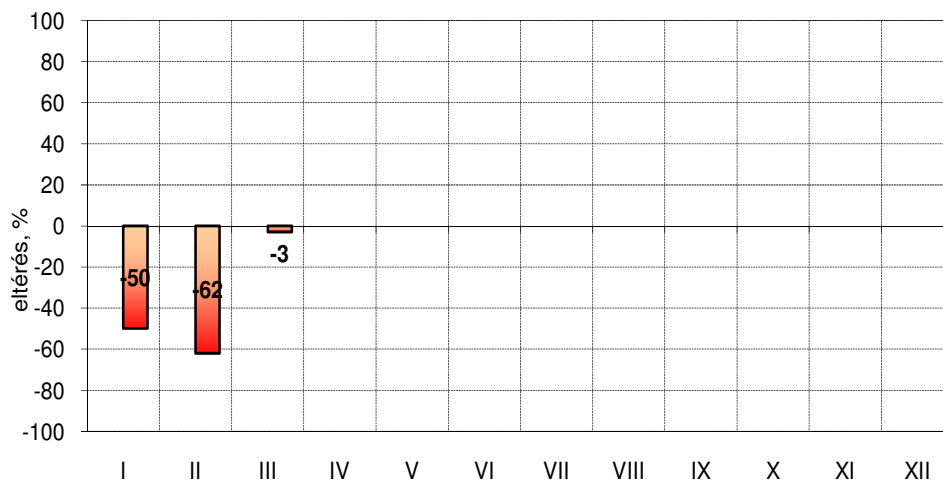
A márciusi csapadékösszeg területi eloszlását értékelve megállapítható, hogy a Dunántúl túlnyomó részén és Duna-Tisza köze nyugati harmadán a havi csapadékmennyiség elmaradt az átlagtól. A legnagyobb csapadékhány (20-30 mm) a Nyugat- és Dél-Dunántúl területén fordult elő

Az ország többi részén márciusban általában a havi átlagot elérő, sokfelé azt meghaladó csapadék hullott. A márciusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (10-31 mm) az Északi-középhegység területén és az Alsó-Tisza vidéken fordult elő.

Országos áttekintésben a márciusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhány (30 mm) Sellye [Baranya m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (31 mm) Jósvafő állomáson fordult elő.

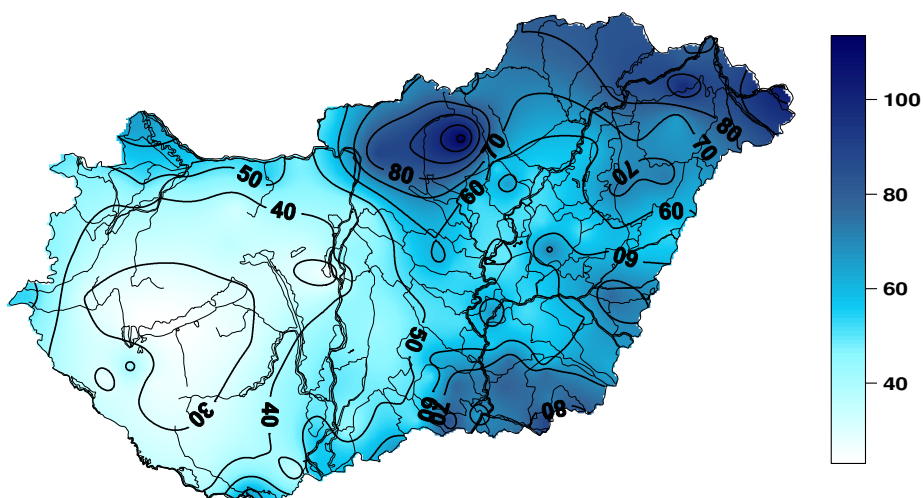
A következő szöveggézi ábrán a 2011. január-március időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérést a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagától való eltérése (%) a 2011. január-március időszakban

A 2011. január-március háromhavi csapadékösszeg 23 mm (Fonyód) és 114 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 56 mm volt, amely az időszakos átlagnál 35 mm-rel (38 %-kal) alacsonyabb.

A 2011. január-március havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

A 2011. január-március időszakban lehullott csapadék mennyisége – Gégény térségének kivételével – az ország egész területén elmaradt az időszakos átlagtól.

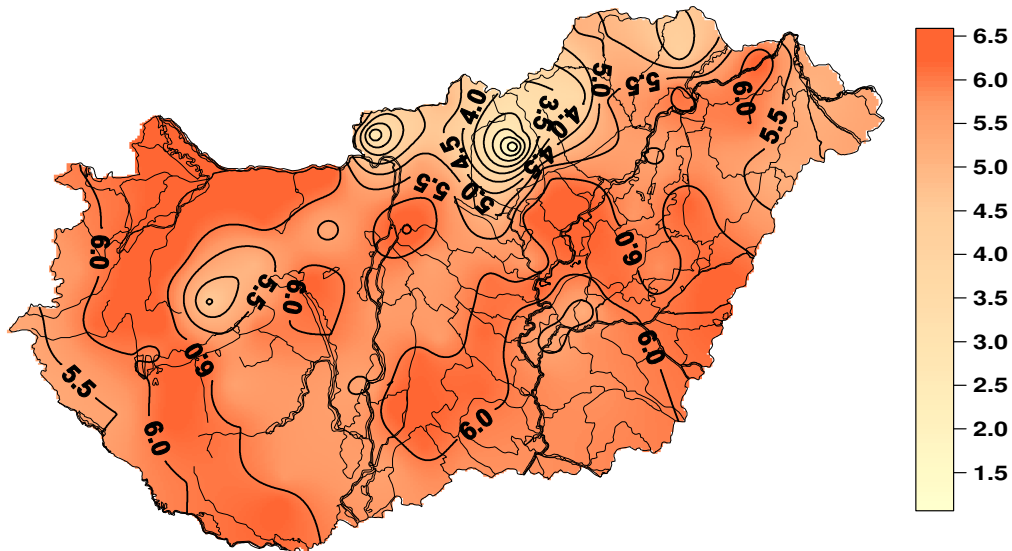
Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb háromhavi csapadékhány (60-100 mm) a Dunántúl egyes nyugati, középső és déli körzeteiben alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb háromhavi csapadékhiány (100 mm) Tés [Veszprém m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (2 mm) Gégény [Szabolcs-Szatmár-Bereg m.] állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

A március havi középhőmérséklet 1,0 °C (Kékestető) és 6,6 °C (Budapest-Pestszentlőrinc) között alakult, az országos területi átlagérték 5,6 °C volt, ami 0,5°C-kal magasabb az átlagnál.

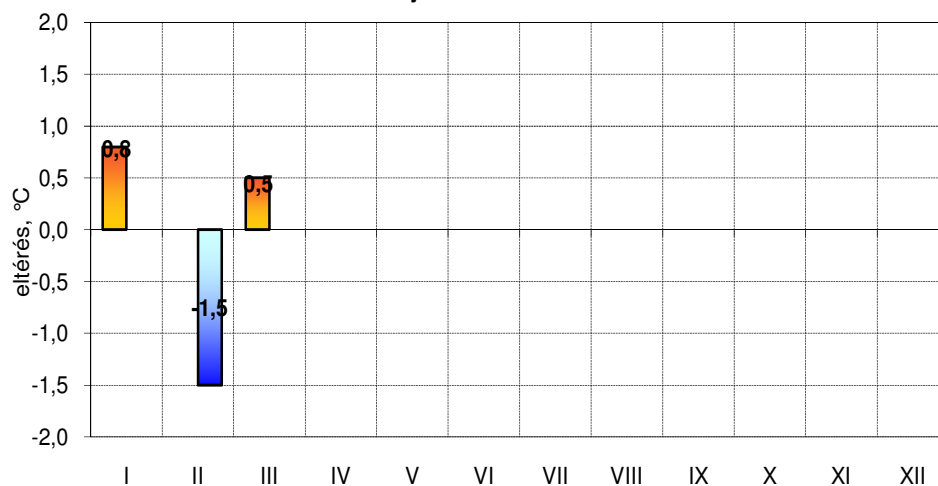
A 2011. március havi középhőmérséklet (°C) területi eloszlása

A havi középhőmérséklet az ország túlnyomó részén meghaladta a márciusi átlagot. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (0,5 °C) Mezőtúr, a legnagyobb pozitív eltérés (2,3 °C) Szentlélek [Borsod-Abaúj-Zemplén m.] állomáson fordult elő.

Az alábbi szövegtáblában a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideji alakulását szemléltetjük.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2011. január-március időszakban

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2011 márciusában síkvidékeink területi átlagában a talajok legfelső (0-20 cm) rétegének nedvességtartalma kissé csökkent. Március végén a talaj legfelső rétegének (0-20 cm) nedvességtartalmát általában az 50-70 % közötti telítettségi értékek jellemezték. Ennél magasabb nedvességtartalom (70-90 % közötti telítettségi értékek) az átlagosnál csapadékosabb tiszántúli körzetekben fordult elő.

Síkvidékeinken a talajok 20-50 cm-es és az 50-100 cm-es mélységi régióiban, a rendelkezésre álló adatok szerint márciusban számottevően nem változott a nedvességtartalom, a hónap utolsó napján – az egy hónappal korábbi állapottal gyakorlatilag megegyezően – a telített vagy az azt erősen megközelítő állapot jellemezte a talajok nedvességtartalmát.

Talajvíz

Márciusban Magyarország síkvidéki területei meghatározó részén csökkent a talajvízszint. A csökkenés az érintett területek jelentős részén csak néhány cm volt. Kivételt képez az Alsó-Szigetköz és néhány, a felszíni vizek járása által befolyásolt észlelőkút. Nagyobb területet érintő, jellemzően néhány cm-es emelkedés a Duna-Tisza köze északi részén és déli peremvidékén, valamint a Körös-maros köze területének csaknem egészén, továbbá a Körösök vidékén jelentkezett.

Az 1971-2000. közötti időszak március havi átlagértékeihez viszonyítva a síkvidéki területek legnagyobb részén a viszonyítási időszaknál magasabban helyezkedett el a talajvíztükör. A Tiszántúl területének jelentős részén, a Duna-Tisza köze keleti peremvidékén, a Jászság déli részén jellemzően 100-150 cm közötti, kisebb körzetekben nagyobb eltérés jelentkezett. A Felső-Tisza vidék területén, a Mezőföld középső részén 75-100 cm-rel volt magasabb a tárgyhavi középérték a viszonyítási időszak átlagértékénél. Az Északi-középhegység előterének nyugati részén, a Duna-Tisza közén elsősorban a Hátság keleti térszínein és a negyedkori árterület egyes körzeteiben, illetve a Mezőföld északi és déli részén 50-75 cm különbség-érték alakult ki. 50 cm-nél kisebb eltérés mutatkozott a Dráva-menti síkság területén és a Kisalföld csaknem egészén.

A legnagyobb - 200-300 cm, illetve azt meghaladó - talajvízszint-süllyedés továbbra is a Mátra előterében, a Duna-Tisza köze északi és déli részén jelentkezett. A Felső-Szigetköz és a Mosoni-síkság területén, valamint a Duna-Tisza köze déli országhatár menti területén 150 cm-nél kisebb különbség-érték fordult elő.

Márciusban a talajvízszint a síkvidékek területi átlagában az 1971-2000. közötti időszak március havi átlagértékénél 70-75 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2011 márciusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 428,60 millió m³ volt, amely 20,08 millió m³-rel (5 %-kal) haladta meg az előző havi mennyiséget. A március havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán – az ÉDUKÖVÍZIG kivételével – valamennyi KÖVÍZIG területén előfordult belvívelöntés.

Országos összesítésben márciusban a belvívelöntések maximális kiterjedése 228 823 ha volt.

Az átlagosnál enyhébb és helyenként szárazabb időjárás, valamint az elvezetések együttes hatására a belvívelöntések kiterjedése a hónap folyamán fokozatosan csökkent, április 4-én az elöntött terület mintegy 171000 ha volt.

A belvízrendszer teljes területéhez viszonyítva legnagyobb mértékű (a terület egyharmadát érintő) belvívelöntést a 24c. Délborsodi, és a 26. Felsőszászberki belvízrendszerben jegyezték fel.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2011 márciusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 7,39 millió m³-rel (6 %-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2011. március 28-án kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint az április hónap átlagos hőmérsékletű és átlagosan csapadékos, a május átlagosnál kissé hűvösebb hőmérsékletű és átlagosan csapadékos, míg a június az átlagosnál melegebb és átlagosnál szárazabb hónap lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
április	9,1 – 11,1 (10,3)	30 – 65 (46)
május	14,0 – 16,2 (15,6)	45 – 80 (62)
június	18,6 – 20,5 (18,6)	40 – 80 (76)

Az OMSZ 2011. április 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon szeles, változékony, tavaszi időjárás várható. Az időszak eleji átmeneti erőteljes melegedést követően a hétvégén és a jövő hét elején szeles, az évszakos átlagnál kissé hűvösebb időjárás valószínű. A jövő hét közepén várható átmeneti rövid melegedést ismét lehűlés követi, azaz az áprilusra jellemző, térben és időben meglehetősen változékony időjárásra lehet számítani.

Az időszak folyamán számottevő mennyiségű (területi átlagban a 10 mm/nap értéket elérő) csapadék nem valószínű.

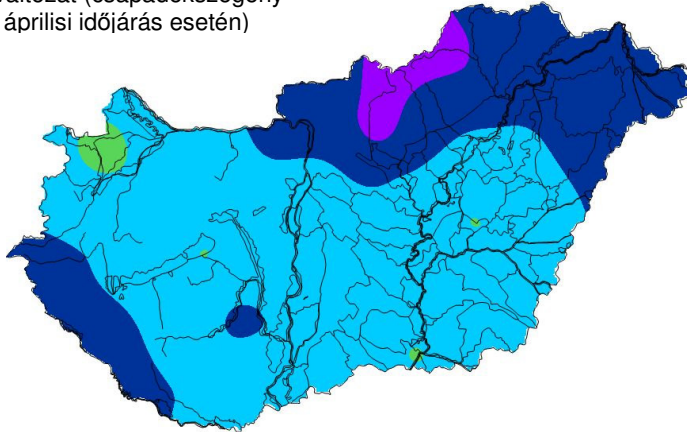
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. áprilisra előrejelzett értékei

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. márciusi és 2010. márciusi értékeiből számított arányszám országos átlaga 1,15. Ezek szerint 2011 márciusában határozottan nedvesebb volt a vízháztartási helyzet, mint 2010 márciusában.

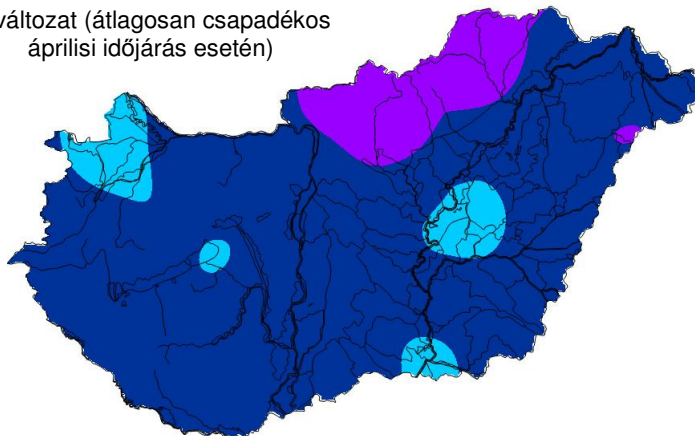
Az áprilisra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását az alábbi ábrán mutatjuk be. Ezen azt láthatjuk, hogy 2011 áprilisában a legnedvesebb vízháztartási helyzet az ország északi-északkeleti területein alakulhat ki, ahol a számított GVM értékek még átlagosan csapadékos áprilisi időjárás esetén is (B változat) erősen megközelítik, illetve meghaladják a 2,0 értéket.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. áprilisra előrejelzett értékei

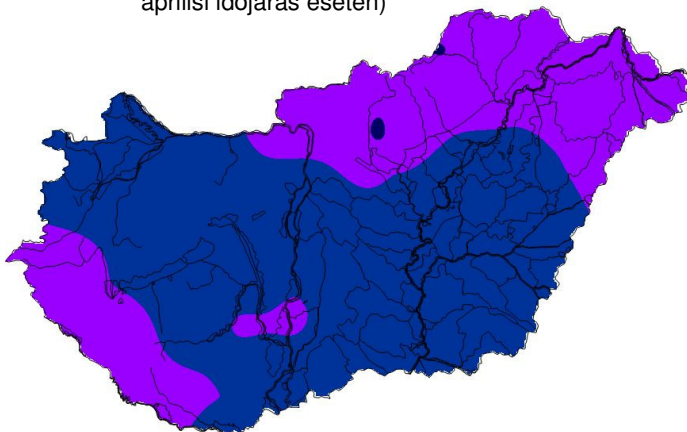
A-változat (csapadékszegény áprilisi időjárás esetén)

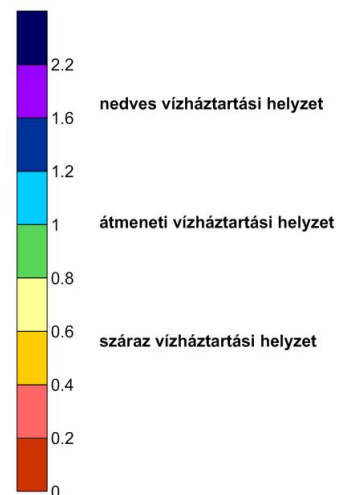
B-változat (átlagosan csapadékos áprilisi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb áprilisi időjárás esetén)

GVM

Az áprilusra előrejelzett GVM értékek mindenütt magasabbak, mint a sokévi áprilisi érték, néhány állomáson (pl. Kecskemét, Nyíregyháza esetében) erősen megközelítik a korábban előfordult legnagyobb értéket.

A belvízhelyzet várható alakulása

Az idei év első három hónapjában a sokévi átlagnál mindenütt kevesebb csapadék hullott. Az átlagtól való eltérés különösen a Dunántúlon jelentős, de az Alföld egyes részein (pl.: a Felső-Tisza vidékén, valamint az Alsó-Tisza és a Maros mentén) hozzávetőleg a sokévi átlagnak megfelelő csapadékviszonyok voltak jellemzőek. A talaj legfelső rétegében általában már érződik a nedvességtartalom csökkenése, a 20-50 cm közötti mélységközben viszont a talajrétegek telítettsége 90-100 % között van, ezért átlagosan csapadékos vagy az átlagosnál csapadékosabb április esetén a jelenlegi belvízi elöntések növekedése sem zárható ki, de – a felmelegedés várható fokozódása miatt - inkább mérsékelt csökkenésükre lehet számítani.

Aszálykilátások

A jelenlegi belvízhelyzet, a talajok mélyebb rétegeinek nagyfokú telítettsége és a talajvíz átlagosnál magasabb szintje miatt tavaszi aszály kialakulásának kicsi a valószínűsége. Június hónaptól kezdve azonban előfordulhat, hogy a belvizes tavasz ellenére a vízhiány lesz az uralkodó, amint arra legutóbb a 2000. esztendő szolgáltatott kirívó példát.